

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова вченої ради

27.03.2023

протокол № 3, п. 5

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ від 27.03.2023 № 39

СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ УКРАЇНИ

JUDICIAL AND LAW ENFORCEMENT AGENCIES IN UKRAINE

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр»	bachelor
Галузь знань	08 «Право»	08 «Law»
Спеціальність	081 «Право»	081 «Law»
Освітня програма	Право	Law

Розробник: Білоус Ірина, кандидат юридичних наук, доцент.

Гарант освітньої програми – Костюк Наталія, кандидат юридичних наук

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри права від 15.03.2023р. протокол № 04, на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права від 16.03.2023 р. протокол № 03.

Рецензенти: Пипяк Микола, кандидат юридичних наук, доцент
Король Наталія – керівник апарату суду Вінницького апеляційного суду

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Тимощук М.

Підп. до друку 13.04.2023. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,74.
Обл.-вид. арк. 1,13. Тираж 2. Зам. № 112.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вивчення дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Судові та правоохоронні органи України» є ознайомити студентів з основами організації та діяльності судових та правоохоронних органів, а також правозахисних органів. Формування у студентів системи правових знань про діяльність уповноважених державних і недержавних органів, які співпрацюють у процесі судової, правоохоронної та правозахисної діяльності та фахового світогляду щодо засад діяльності держави із захисту прав людини, охорони правового порядку, державного впливу на негативні явища.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі.

Результати вивчення дисципліни «Судові та правоохоронні органи України» допоможе здобувачам вищої освіти зорієнтуватися у майбутній професії, сформуванню уявлення про зміст діяльності кожного правоохоронного органу та виявити індивідуальну схильність до того чи іншого напрямку юридичної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: для вивчення курсу студенти повинні знати суміжні питання дисциплін Конституційного права, Адміністративного права, Кримінального права, Цивільного права та інших юридичних наук.

Результатом вивчення дисципліни «Судові та правоохоронні органи України» для освітньої програми «Право» є формування комплексу компетентностей:

- інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- загальні компетентності:

ЗК-3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-9. Здатність працювати в команді.

ЗК-15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

- Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК-1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

ФК-11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

ФК-12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

ФК-13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

ФК-14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання дисципліни «Судові та правоохоронні органи» полягають:

ПРН-1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН-2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН-3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН-4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН-5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПРН-6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН-7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

ПРН-8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРН-9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН-10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

ПРН-11. Володіти базовими навичками риторики.

ПРН-12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

ПРН-13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПРН-14. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.

ПРН-15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН-16. Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності.

ПРН-17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

ПРН-18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

ПРН-19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. ПРН-20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН-21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН-22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

ПРН-23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали достатню кількість балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно з Положенням Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти №12 від 07.02.2022).

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів №32 від 07.02.2022).

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практичні (лабораторні) заняття	самостійна робота студентів	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет, система та нормативні джерела курсу «Судові і правоохоронні органи України»	14	2	2	10	УО, ІЗ, СУН
Тема 2. Судова система України	14	2	2	10	УО, ІЗ, СУН
Тема 3. Правовий статус суддів	14	2	2	10	УО, ПО, СУН,Т
Тема 4. Органи, що забезпечують функціонування судової влади	14	2	2	10	УО, ІЗ, СУН
Тема 5. Система, структура та функції прокуратури України	14	2	2	10	УО, Т, СУН
Тема 6. Національна поліція України	14	2	2	10	УО, ПО, СУН,Т
Тема 7. Система, організація та функції Служби безпеки України	14	2	2	10	УО, ІЗ, СУН
Тема 8. Спеціальні уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції	14	2	2	10	УО, ІЗ, СУН
Тема 9. Служба зовнішньої розвідки України	14	2	2	10	УО, ПО, СУН

Тема 10. Військова служба правопорядку у Збройних силах України	11	2	2	7	УО, ІЗ, СУН
Тема 11. Система, структура та функції державної фіскальної служби України	11	2	2	7	УО, ПО, СУН
Тема 12. Митні органи України	11	2	2	7	УО, ІЗ, СУН
Тема 13. Органи юстиції України	11	2	2	7	УО, ІЗ, СУН
Тема 14. Державна виконавча служба України	10	2	2	6	УО, ПО, СУН,Т
Разом	180/6	28	28	124	
Підсумковий контроль – екзамен					

Умовні позначення: УО – усне опитування;

ПО- письмове опитування;

СУН – система управління навчання MOODLE;

Т – тестування,

ІЗ – індивідуальні завдання.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни (теми програми).

Тема 1.

Предмет, система та нормативні джерела курсу «Судові і правоохоронні органи України»

Предмет і система навчальної дисципліни «Судові і правоохоронні органи України». Взаємозв'язок навчальної дисципліни з іншими навчальними дисциплінами. Судова діяльність: поняття, зміст, ознаки, види та суб'єкти її здійснення. Правоохоронна діяльність: поняття, зміст, ознаки, види та суб'єкти її здійснення. Міжнародні стандарти організації та функціонування судових та правоохоронних органів.

Органи, що здійснюють правоохоронну діяльність у Федеративній Республіці Німеччина: загальний огляд. Органи, що здійснюють правоохоронну діяльність у Сполучених Штатах Америки: загальний огляд. Органи, що здійснюють правоохоронну діяльність у Франції: загальний огляд. Органи, що здійснюють правоохоронну діяльність у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії: загальний огляд.

Тема 2.

Судова система України

Поняття та складові судової системи: рівні (ланки) та судові інстанції. Принципи побудови судової системи. Передумови та порядок утворення та ліквідації судів. Система та зміст повноважень голів місцевих та апеляційних судів, їх порівняльна характеристика. Місце в судовій системі Верховного Суду України. Система та зміст його повноважень. Завдання та основні принципи діяльності Конституційного Суду України. Порядок його формування. Повноваження Конституційного Суду України.

Природа і поняття судової влади. Ознаки судової влади. Поняття судової системи загальних судів, її основні риси. Судова система загальних судів. Місцеві суди та їх повноваження. Поняття судової системи і поділ загальних судів на ланки. Поняття судової інстанції. Види судових інстанцій. Поняття суду першої інстанції та його повноваження. Поняття суду другої інстанції та його повноваження. Поняття суду третьої інстанції та його повноваження. Апеляційні суди, Вищі спеціалізовані суди, Верховний Суд.

Тема 3.

Правовий статус суддів

Суддя - носій судової влади. Гарантії незалежності суддів. Вимоги, що ставляться до кандидатів на посаду судді. Порядок зайняття посади судді в суді загальної юрисдикції. Порядок зайняття посади судді Конституційного Суду України. Права судді. Обов'язки судді. Обмеження судді. Вимоги антикорупційного законодавства щодо суддів. Особливості юридичної відповідальності суддів. Приводи та підстави дисциплінарної відповідальності суддів. Процедура дисциплінарного провадження стосовно суддів. Кваліфікаційне оцінювання суддів. Звільнення судді з посади. Припинення повноважень судді. Соціальне та матеріальне забезпечення суддів. Присяжні як носії судової влади.

Тема 4.

Органи, що забезпечують функціонування судової влади

Державна судова адміністрація: статус і система органів. Повноваження Державної судової адміністрації. Національна школа суддів України: статус і структура. Вища рада правосуддя. Вища кваліфікаційна комісія суддів: склад та порядок формування. Повноваження Вищої кваліфікаційної комісії суддів. Органи суддівського самоврядування: завдання, види, повноваження.

Тема 5.

Система, структура та функції прокуратури України

Правова основа організації і діяльності органів прокуратури. Принципи організації і діяльності прокуратури. Функції прокуратури. Підтримання державного обвинувачення в суді. Представництво прокурором інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом. Нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство. Нагляд за додержанням законів під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також під час застосування інших заходів примусового характеру, пов'язаних із обмеженням особистої свободи громадян. Нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержання законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами. Координація діяльності по боротьбі зі злочинністю як одна із функцій прокуратури. Система прокуратури та організація її роботи. Акти прокурорського реагування. Протест прокурора. Заява прокурора до суду. Припис прокурора. Постанова прокурора. Вказівка прокурора. Кадри органів прокуратури. Професійні та морально-етичні вимоги до працівників прокуратури (прокурорів і слідчих прокуратури).

Тема 6.

Національна поліція України

Історія становлення Національної поліції України. Завдання Національної поліції України. Правова основа діяльності поліції. Загальна система Національної поліції України. Підрозділи Національної поліції. Кримінальна поліція. Органи досудового розслідування. Патрульна поліція. Поліція охорони. Спеціальна поліція. Поліція особливого призначення. Екіпіровка поліцейських. Поліцейські заходи примусу. Спеціальні звання поліцейських. Символіка Національної поліції.

МВС України – як центральний орган виконавчої влади. Органи, що входять до системи МВС України. Система, структура та функції органів Національної поліції як складової МВС України. Завдання, принципи та організація діяльності поліції як центрального органу виконавчої влади. Забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Поліцейський, вимоги до кандидата. Керівник Національної поліції України. Поліцейські заходи та їх види. Вимоги щодо їх застосування. Соціальний захист працівників поліції.

Тема 7.

Система, організація та функції Служби безпеки України

Завдання Служби безпеки України. Засади діяльності Служби безпеки України. Діяльність Служби безпеки України і права людини. Право громадян на інформацію про діяльність Служби безпеки України. Система і організація діяльності Служби безпеки України. Склад кадрів Служби безпеки України. Врегулювання конфлікту інтересів. Обмеження щодо роботи близьких осіб. Військовослужбовці Служби безпеки України. Обов'язки Служби безпеки України. Права Служби безпеки України. Підстави і порядок застосування зброї та спеціальних засобів. Соціальний і правовий захист військовослужбовців і працівників Служби безпеки України. Правові гарантії захисту військовослужбовців Служби безпеки України та громадян, які беруть участь у забезпеченні державної безпеки. Контроль і нагляд за діяльністю служби безпеки України. Відповідальність за правопорушення у сфері діяльності Служби безпеки України. Розвідки світу.

Основні завдання та напрямки діяльності Служби безпеки України. Принципи діяльності: законність; повага до прав і гідності особистості; позапартійність; відповідальність перед народом України; гласність і конспіративність; єдиноначальність і колегіальність. Система і організація діяльності СБУ. Склад Центрального управління. Регіональні органи. Розвідувальна та контррозвідувальна діяльність правоохоронних органів України. Кадри і повноваження Служби безпеки України. Контроль за діяльністю та контроль за дотриманням законодавства Служби безпеки України.

Тема 8.

Спеціальні уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції

Передумови і ідеологія створення Національного антикорупційного бюро України (НАБУ). Статус Національного антикорупційного бюро України. Загальна структура і чисельність Національного бюро. Повноваження Директора Національного бюро. Працівники Національного бюро. Права Національного бюро. Обов'язки Національного бюро. Застосування засобів впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї. Взаємодія Національного бюро з органами внутрішніх справ, Служби безпеки України та іншими правоохоронними органами. Взаємодія Національного бюро з іншими державними органами. Відповідальність працівників Національного бюро. Правовий захист працівників Національного бюро та інших осіб. Соціальний захист працівників Національного бюро. Оплата праці працівників Національного бюро. Контроль за діяльністю Національного бюро та його підзвітність. Підрозділи внутрішнього контролю Національного бюро. Дисциплінарна відповідальність працівників та Дисциплінарна комісія Національного бюро. Забезпечення прозорості в діяльності Національного бюро.

Передумови створення Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК). Статус НАЗК. Загальна структура і чисельність працівників

НАЗК. Функції та завдання НАЗК. Права та обов'язки Національного бюро. Діяльність НАЗК. Правове забезпечення діяльності НАЗК. Стратегія розвитку Національного агентства з питань запобігання корупції.

Історичний контекст Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. Ідеологія та процес створення агентства. Загальні засади агентства. Зміст діяльності агентства.

Тема 9.

Служба зовнішньої розвідки України

Історія створення служби зовнішньої розвідки України. Структура служби. Завдання Служби зовнішньої розвідки України. Особливості прийому на роботу у СЗР України. Символіка служби. Діяльність Служби зовнішньої розвідки України. Контроль і нагляд за діяльністю Служби зовнішньої розвідки України.

Тема 10.

Військова служба правопорядку у Збройних силах України

Статус і призначення Військової служби правопорядку у Збройних Силах України. Правова основа та принципи діяльності Служби правопорядку. Основні завдання Служби правопорядку. Організація Служби правопорядку. Права військовослужбовців Служби правопорядку. Функції Служби правопорядку. Умови і межі застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї. Особовий склад Служби правопорядку. Соціальний і правовий захист військовослужбовців, членів їх сімей та працівників Служби правопорядку. Контроль за діяльністю Служби правопорядку. Участь у миротворчих операціях.

Тема 11.

Система, структура та функції державної фіскальної служби України

Історія створення Державної фіскальної служби України. Основні завдання Державної фіскальної служби України. Права посадових осіб Державної фіскальної служби. Організаційний вимір Державної фіскальної служби. Керівництво та кадри Державної фіскальної служби. Фіскальна політика. Митна політика. Податкова система. Податковий контроль. Служба фінансових розслідувань. Державна фінансова інспекція України. Спецпідрозділ Фантом. Діяльність Державної фіскальної служби України.

Державна фіскальна служба України як центральний орган виконавчої влади. Завдання, система та функції. Напрямки реалізації державної податкової політики. Державна політика у сфері державної митної справи, з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Державна політика у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску. Діяльність у складі Державної фіскальної служби України підрозділів податкової міліції: Головне слідче управління фінансових розслідувань; Головне оперативне управління; Головне управління власної безпеки.

Тема 12.

Митні органи України

Історичні аспекти розвитку митної справи в Україні. Структура та організація діяльності митної служби України. Статус митниць і митних постів в структурі митної служби. Спеціалізовані митні органи. Права та обов'язки працівників митних органів. Організація діяльності митних брокерів та митних ліцензійних складів. Служба в митних органах України: вимоги до кандидатів, порядок проходження, атестація працівників митної служби України. Соціально-правовий захист працівників митних органів. Взаємовідносини митних органів України з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами та громадянами.

Тема 13.

Органи юстиції України

Система органів юстиції України, їх завдання і повноваження. Міністерство юстиції України як правоохоронний орган, його склад, завдання, і повноваження. Територіальні органи Міністерства юстиції України, їх склад, структура, завдання, та повноваження. Система органів, діяльність яких спрямовується та координується Міністром юстиції України. Державна архівна служба України (Укрдержархів). Державна пенітенціарна служба України (ДПтС).

Поняття нотаріату, його завдання, основні принципи діяльності. Правовий статус нотаріуса. Порядок отримання та анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю. Організація роботи в нотаріальних органах. Компетенція нотаріальних органів і посадових осіб.

Тема 14.

Державна виконавча служба України

Місце Державної виконавчої служби в системі державних органів. Правова основа організаційної діяльності Державної виконавчої служби. Рішення, що підлягають виконанню державною виконавчою службою. Обов'язковість вимог державного виконавця. Проблеми виконання судових рішень та інших виконавчих документів у сучасних умовах. Виконання рішень іншими органами.

Поняття та система державної виконавчої служби. Правовий статус державних виконавців. Вимоги, що пред'являються до державних виконавців. Порядок призначення та звільнення державних виконавців. Обов'язки і права державних виконавців. Заохочення за успіхи в роботі та відповідальність державних виконавців. Порядок оскарження дій або бездіяльності державних виконавців. Правовий і соціальний захист державних виконавців. Оплата праці державних виконавців. Органи, що здійснюють контроль за діяльністю державних виконавців.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год
1	2	3
<p>Знати: предмет і систему курсу дисципліни «Судові і правоохоронні органи України»</p> <p>Вміти: характеризувати нормативні джерела курсу</p>	<p>Тема 1.Предмет, система та нормативні джерела курсу «Судові і правоохоронні органи України»</p> <p>Лекція № 1 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і система навчальної дисципліни «Судові і правоохоронні органи України». 2. Судова діяльність: поняття, зміст, ознаки, види та суб'єкти її здійснення. 3. Правоохоронна діяльність: поняття, зміст, ознаки, види та суб'єкти її здійснення. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-12 Додаткові: 1-3, 20 Інтернет-ресурси:1-15</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Органи, що здійснюють правоохоронну діяльність у Федеративній Республіці Німеччина: загальний огляд. 2. Органи, що здійснюють правоохоронну діяльність у Сполучених Штатах Америки: загальний огляд. 3. Органи, що здійснюють правоохоронну діяльність у Франції: загальний огляд. 4. Органи, що здійснюють правоохоронну діяльність у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії: загальний огляд. 	10
	<p>Практичне заняття № 1. Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичний розвиток правоохоронних органів. 2. Історія становлення судових органів України. 3. Взаємозв'язок навчальної дисципліни з іншими навчальними дисциплінами. 4. Міжнародні стандарти організації та функціонування судових та правоохоронних органів. 	2

<p>Знати: поняття та значення принципів організації та діяльності судової влади</p> <p>Вміти: характеризувати судову систему України</p>	<p align="center">Тема 2. Судова система України</p> <p>Лекція №2 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та складові судової системи: рівні (ланки) та судові інстанції. 2. Місцеві суди: склад і повноваження. 3. Апеляційні суди: види, склад і повноваження <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-12 Додаткові: 9, 11, 13, 17, 22 Інтернет-ресурси: 1-15</p>	<p align="center">2</p>
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття судової системи, її характеристика. 2. Основні поняття судової системи. 3. Місцеві суди. 4. Апеляційні суди. 5. Вищі спеціалізовані суди. 6. Верховний Суд України. 	<p align="center">10</p>
	<p>Практичне заняття № 2. Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місцеві суди в Україні, їх склад і компетенція. 2. Види і склад апеляційних судів. 3. Вищі спеціалізовані суди, їх склад і повноваження. 4. Верховний суд України. 	<p align="center">2</p>
<p>Знати: порядок зайняття посади судді</p> <p>Вміти: характеризувати особливості роботи суддів</p>	<p align="center">Тема 3. Правовий статус суддів</p> <p>Лекція №3 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття статусу суддів, гарантії їх незалежності та недоторканності. 2. Вимоги, що ставляться до суддів. 3. Порядок зайняття посади судді. 4. Дисциплінарна відповідальність суддів. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-12 Додаткові: 9, 10, 12, 21,23 Інтернет-ресурси: 1-15</p>	<p align="center">2</p>

	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кваліфікаційне оцінювання суддів. 2. Підготовка судді для підтримання його кваліфікації. 3. Звільнення судді з посади. 4. Припинення повноважень судді. 5. Соціальне та матеріальне забезпечення суддів. 	10
	<p>Практичне заняття № 3.</p> <p>Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні положення статусу судді. 2. Права та обов'язки судді. 3. Присяжні як носії судової влади. 4. Вимоги антикорупційного законодавства щодо суддів. 	2
<p>Знати: повноваження органів, що забезпечують роботу судової влади</p> <p>Вміти: орієнтуватися в діяльності органів, які забезпечують функціонування судової влади</p>	<p>Тема 4.Органи, що забезпечують функціонування судової влади</p> <p>Лекція №4</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державна судова адміністрація: статус і система органів. 2. Вища кваліфікаційна комісія суддів: склад та порядок формування. 3. Органи суддівського самоврядування: завдання, види, повноваження. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-12 Додаткові: 7, 8, 9, 23 Інтернет-ресурси: 1-15</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національна школа суддів України: статус і структура. 2. Загальні питання забезпечення діяльності судів. 3. Повноваження Служби судової охорони. 4. 	10
	<p>Практичне заняття № 4.</p> <p>Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Повноваження Державної судової адміністрації. 2. Повноваження Вищої кваліфікаційної комісії суддів. 3. Апарат суду, служби організаційного забезпечення роботи та охорони суду. 	2

<p>Знати: принципи організації і діяльності прокуратури</p> <p>Вміти: характеризувати основні функції прокуратури</p>	<p>Тема 5. Система, структура та функції прокуратури України</p> <p>Лекція №5 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прокуратура у системі органів державної влади України. 2. Характеристика основних функцій прокуратури 3. Засади діяльності прокуратури <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-12 Додаткові: 3,4, 6, 20 Інтернет-ресурси: 1-15</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підтримання державного обвинувачення в суді. 2. Представництво прокурором інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом. 3. Нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство. 4. Нагляд за додержанням законів під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також під час застосування інших заходів примусового характеру, пов'язаних із обмеженням особистої свободи громадян. 5. Нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержання законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами. 	10
	<p>Практичне заняття № 5. Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правова основа організації і діяльності органів прокуратури. 2. Принципи організації і діяльності прокуратури. 3. Система і структура органів прокуратури 4. Кадри органів прокуратури. 5. Дисциплінарна відповідальність прокурорів. 	2

<p>Знати: систему, структуру та функції Національної поліції України</p> <p>Вміти: орієнтуватися в діяльності підрозділів Національної поліції України</p>	<p>Тема 6. Національна поліція України</p> <p>Лекція №6 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія становлення Національної поліції України. 2. Завдання Національної поліції України. 3. Правова основа діяльності поліції. 4. Загальна система Національної поліції України. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-12 Додаткові: 3,15, 16, 19 Інтернет-ресурси:1-15</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підрозділи Національної поліції. 2. Кримінальна поліція. 3. Органи досудового розслідування. 4. Патрульна поліція. 5. Поліція охорони. Спеціальна поліція. 6. Поліція особливого призначення. 	10
	<p>Практичне заняття №6. Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система, структура та функції органів Національної поліції як складової МВС України. 2. Поліцейський, вимоги до кандидата. 3. Поліцейські заходи та їх види. 4. Екіпіровка поліцейських. 	2

<p>Знати: систему та функції Служби безпеки України</p> <p>Вміти: характеризувати діяльність працівників Служби безпеки України</p>	<p>Тема 7. Система, організація та функції Служби безпеки України</p> <p>Лекція №7 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання Служби безпеки України. 2. Засади діяльності Служби безпеки України. 3. Діяльність Служби безпеки України і права людини. 4. Право громадськості на інформацію про діяльність Служби безпеки України. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-12 Додаткові: 1-3, 7, 14 Інтернет-ресурси: 1-15</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обов'язки та права Служби безпеки України. 2. Підстави і порядок застосування зброї та спеціальних засобів. 3. Соціальний і правовий захист військовослужбовців і працівників Служби безпеки України. 4. Правові гарантії захисту військовослужбовців Служби безпеки України та громадян, які беруть участь у забезпеченні державної безпеки. 5. Військовослужбовці Служби безпеки України. 	10
	<p>Практичне заняття № 7. Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система і організація діяльності Служби безпеки України. 2. Основні завдання та напрямки діяльності Служби безпеки України. 3. Контроль і нагляд за діяльністю служби безпеки України. 4. Відповідальність за правопорушення у сфері діяльності Служби безпеки України. 	2

<p>Знати: особливості діяльності спеціальних уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції</p> <p>Вміти: назвати права та обов'язки антикорупційних органів</p>	<p>Тема 8. Спеціальні уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції</p> <p>Лекція № 8</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Статус Національного антикорупційного бюро України. 2. Загальна структура і чисельність Національного бюро. 3. Функції та завдання НАЗК. 4. Права та обов'язки Національного бюро. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-12 Додаткові: 1-5, 13 Інтернет-ресурси: 1-15</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Права та обов'язки Національного антикорупційного бюро України. 2. Права та обов'язки Національного агентства з питань запобігання корупції. 3. Права та обов'язки Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. 	10
	<p>Практичне заняття № 8. Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання та структура Національного антикорупційного бюро України (НАБУ). 2. Взаємодія Національного бюро з органами внутрішніх справ, Служби безпеки України та іншими правоохоронними органами. 3. Забезпечення прозорості в діяльності Національного бюро. 4. Правове забезпечення діяльності НАЗК. 5. Стратегія розвитку Національного агентства з питань запобігання корупції. 	2

<p>Знати: особливості Служби зовнішньої розвідки</p> <p>Вміти: характеризувати діяльність служби зовнішньої розвідки України</p>	<p>Тема 9. Служба зовнішньої розвідки України</p> <p>Лекція №9 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія створення служби зовнішньої розвідки України. 2. Структура служби. 3. Завдання Служби зовнішньої розвідки України. 4. Особливості прийому на роботу у СЗР України. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-12 Додаткові: 1-4, 14 Інтернет-ресурси: 1-15</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правове забезпечення діяльності служби зовнішньої розвідки України. 2. Міжнародне співробітництво СЗР. 3. Галузевий державний архів СЗР. 4. 	10
	<p>Практичне заняття № 9. Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діяльність Служби зовнішньої розвідки України. 2. Контроль і нагляд за діяльністю Служби зовнішньої розвідки України. 3. Символіка та керівництво СЗР. 	2
<p>Знати: основні завдання та функції Військової служби правопорядку у Збройних силах України</p> <p>Вміти: назвати права та обов'язки Служби правопорядку</p>	<p>Тема 10. Військова служба правопорядку у Збройних силах України</p> <p>Лекція №10 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Статус і призначення Військової служби правопорядку у Збройних Силах України. 2. Правова основа та принципи діяльності Служби правопорядку. 3. Основні завдання Служби правопорядку. 4. Контроль за діяльністю Служби правопорядку. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-12 Додаткові: 1-4, 7 Інтернет-ресурси: 1-15</p>	2

	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особовий склад Служби правопорядку. 2. Умови і межі застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї. 3. Соціальний і правовий захист військовослужбовців, членів їх сімей та працівників Служби правопорядку. 	7
	<p>Практичне заняття № 10. Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація Служби правопорядку. 2. Права військовослужбовців Служби правопорядку. 3. Функції Служби правопорядку. 4. Участь у миротворчих операціях. 	2
<p>Знати: систему, структуру та функції державної фіскальної служби України</p> <p>Вміти: назвати завдання та систему Державної фіскальної служби України</p>	<p>Тема 11. Система, структура та функції державної фіскальної служби України</p> <p>Лекція №11. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія створення Державної фіскальної служби України. 2. Основні завдання Державної фіскальної служби України. 3. Права посадових осіб Державної фіскальної служби. 4. Діяльність Державної фіскальної служби України. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-12 Додаткові: 1-4, 7, 18, 23 Інтернет-ресурси: 1-15</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державна фіскальна служба України як центральний орган виконавчої влади. 2. Завдання, система та функції. 3. Напрямки реалізації державної податкової політики. 4. Діяльність підрозділів у складі Державної фіскальної служби України 	7

	<p>Практичне заняття № 11. Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правила етичної поведінки в органах Державної фіскальної служби України. 2. Діяльність спецпідрозділу оперативного забезпечення зони проведення антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил. 3. Діяльність податкової міліції. 4. Оперативно-розшукова діяльність ДФС. 	2
<p>Знати: структуру та організацію діяльності митної служби України</p> <p>Вміти: назвати права та обов'язки працівників митних органів</p>	<p>Тема 12. Митні органи України</p> <p>Лекція №12. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні аспекти розвитку митної справи в Україні. 2. Структура та організація діяльності митної служби України. 3. Статус митниць і митних постів в структурі митної служби. 4. Спеціалізовані митні органи. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-12 Додаткові: 1-4, 7, 18, 23 Інтернет-ресурси: 1-15</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємовідносини митних органів України з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами та громадянами. 2. Діяльність митних органів України. 	7
	<p>Практичне заняття № 12. Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Права та обов'язки працівників митних органів. 2. Організація діяльності митних брокерів та митних ліцензійних складів. 3. Служба в митних органах України: вимоги до кандидатів, порядок проходження, атестація працівників митної служби України. 4. Соціально-правовий захист працівників митних органів. 	2

<p>Знати: систему органів юстиції</p> <p>Вміти: характеризувати діяльність органів юстиції</p>	<p>Тема 13.Органи юстиції України</p> <p>Лекція №13 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система органів юстиції України, їх завдання і повноваження. 2. Міністерство юстиції України як правоохоронний орган, його склад, завдання, і повноваження. 3. Територіальні органи Міністерства юстиції України, їх склад, структура, завдання, та повноваження. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-12 Додаткові: 14,18,23 Інтернет-ресурси: 1-15</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система органів, діяльність яких спрямовується та координується Міністром юстиції України. 2. Державна архівна служба України (Укрдержархів). 3. Державна пенітенціарна служба України (ДПтС). 	7
	<p>Практичне заняття № 13.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття нотаріату, його завдання, основні принципи діяльності. 2. Правовий статус нотаріуса. 3. Порядок отримання та анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю. 4. Організація роботи в нотаріальних органах. 5. Компетенція нотаріальних органів і посадових осіб. 	2

<p>Знати: правову основу організаційної діяльності Державної виконавчої служби</p> <p>Вміти: характеризувати діяльність державних та приватних виконавців</p>	<p align="center">Тема 14. Державна виконавча служба України</p> <p>Лекція №14 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце Державної виконавчої служби в системі державних органів. 2. Правова основа організаційної діяльності Державної виконавчої служби. 3. Рішення, що підлягають виконанню державною виконавчою службою. 4. Обов'язковість вимог державного виконавця. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-12 Додаткові: 1-4, 21, 23 Інтернет-ресурси: 1-15</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми виконання судових рішень та інших виконавчих документів у сучасних умовах. 2. Виконання рішень іншими органами. 3. Порядок оскарження дій або бездіяльності державних виконавців. 4. Правовий і соціальний захист державних виконавців. 5. Оплата праці державних виконавців. 6. Органи, що здійснюють контроль за діяльністю державних виконавців. 	6
	<p>Практичне заняття № 14. Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та система державної виконавчої служби. 2. Правовий статус державних виконавців. 3. Вимоги, що пред'являються до державних виконавців. 4. Обов'язки і права державних та приватних виконавців. 5. Заохочення за успіхи в роботі та відповідальність державних виконавців. 	2
ВСЬОГО:		180/6

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Бомаров В. В. Нотаріат : підручник : [для студентів, аспірантів, викладачів закл. вищої освіти, наук. працівників, юристів-практиків] Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2019. 414 с.
2. Гусарова С. М. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України: підручник. МВС України. Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків. 2020. 512 с.
3. Каркач П. М. Організація та діяльність органів прокуратури України : навч. Посіб. Харків: Право, 2019. 500 с.
4. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-е, змін. і допов. Харків : Право. 2018. 168 с.
5. Крестовської Н., Романадзе Л. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник. Одеса : Екологія, 2019. + Електронна копія. URL: http://10.0.2.150/docs/Pidruchnyku/2019/Mediatsiia_u_prof_d-sti_yurysta.pdf.
6. Куліш А. М., Кобзева Т. А., Михайловська Є. В. Судові, правоохоронні органи та органи юстиції України : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2021. 816 с.
7. Петков С., Іванов І., Лошицький М. Національна поліція України. Організаційно-правове забезпечення діяльності. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 360с.
8. Руденко М.В. Судові та правоохоронні органи України : підручник. Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна. 2018. 311 с.
9. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.
10. Судові та правоохоронні органи України : підруч. / кол. авт.: В. В. Дараган, О. П. Бойко, Н. С. Бублик та ін. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 400 с.
11. Тетарчук І. Судові та правоохоронні органи України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Право, 2019. 202с.
12. Ярова Л.В., Матвеевський О.В. Організація судових та правоохоронних органів України: навч. посіб. Одеса : Фенікс. 2018. 427 с.

Додаткові:

1. Господарський Кодекс України від 16.01.2013 № 436-IV. Дата оновлення: 19.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 80731 -X. Дата оновлення: 19.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
3. Кримінальний процесуальний Кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. Дата оновлення: 11.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

4. Про запобігання корупції. Закон України від 14.10.2014 р. № 1700- VII. Дата оновлення: 16.07.2022. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
5. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII. Дата оновлення: 28.08.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>
6. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII Дата оновлення: 28.08.2022 URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1020-19>
7. Про державну службу: Закони України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. Дата оновлення: 01.01.2022 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
8. Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб: Закон України від 04.03.1998 № 160/98- ВР. Дата оновлення: 05.08.2022 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/160/98-%D0%B2%D1%80>
9. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 02.06.2016 №2453-VI. Дата оновлення: 04.12.2022 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
10. Про Вищу Раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 р. № 1798-VIII-ВР. Дата оновлення: 11.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>
11. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 04.06.2015 р. №192-19-ВР Дата оновлення: 05.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-19>
12. Про державний захист працівників суду та правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. № 3781-XII. Дата оновлення: 15.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3781-12>
13. Про вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. №2447-VII. Дата оновлення: 07.06.2022 URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2447-19>
14. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. №2135-XIII. Дата оновлення: 22.05.2022. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2135-12>
15. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580- VIII. Дата оновлення: 05.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
16. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018 № 2337-VIII. Дата оновлення: 05.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19>
17. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23.12.1993 № 37-82-XII. Дата оновлення: 08.10.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>
18. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 р. №1618-15-ВР. Дата оновлення: 04.11.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
19. Білоус І.М. Професійна етика працівників поліції: проблеми сьогодення. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право. Маріупольський державний університет, 2018. № 15. С. 51 -55.

20. Євграфова Є., Тетюк Є. Судовим реформам в Україні - науково-доктринальну основу. *Право України*. 2021. № 2. С. 75–87.

21. Зразки процесуальних документів у цивільному судочинстві : листи, скарги, заяви, позовні заяви, відзиви на позовні заяви, оскарження судових рішень / упоряд.: С. О. Короєд, К. І. Чижмарь, Д. В. Журавльов, С. В. Петков. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 108 с.

22. Кісліцина І. Утворення вищого суду з питань інтелектуальної власності в Україні: дискусійні питання. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 7. С. 383–388.

23. *Право соціального забезпечення : підручник / [авт.: О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Ветухова] ; за заг. ред. О. М. Ярошенка. Харків : Право, 2019. 376 с.*

Інтернет-ресурси:

1. Сайт системи «MOODLE» ВТЕІ КНТЕУ - www.sun.vtei.com.ua
2. Сайт Верховної Ради України - www.zakon.rada.gov.ua
3. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського - www.nbuv.gov.ua
4. Сайт Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки імені К. А. Тімірязєва - www.library.vn.ua/
5. Офіційний веб-портал «Судова влада України» - court.gov.ua/
6. Сайт Генеральної прокуратури України - www.gp.gov.ua/
7. Сайт Національної поліції України - <https://www.police.gov.ua/>
8. Сайт Служби безпеки України - www.sbu.gov.ua/
9. Сайт Державної фіскальної служби України - sfs.gov.ua/
10. Сайт Національного антикорупційного бюро України - <https://nabu.gov.ua/>
11. Сайт Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>
12. Сайт Головного управління Військової служби правопорядку Збройних Сил України - www.mil.gov.ua/.../golovne-upravlinnya-vijskovoї-sluzhbi-..
13. Сайт Служби зовнішньої розвідки України - <https://szru.gov.ua/>
14. Сайт Національного антикорупційного бюро - <https://nabu.gov.ua/>
15. Сайт Національного агентства із запобігання корупції - <https://nazk.gov.ua/uk/>